

การศึกษาต้นทุนโลจิสติกส์และโซ่อุปทานหัวในเขตตำบลวังยาง
อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี*
STUDY THE COST OF LOGISTICS AND SUPPLY CHAIN OF WATER
CHESTNUTS IN WANG YANG DISTRICT, SI PRACHAN DISTRICT,
SUPHAN BURI PROVINCE

วีรยุทธ ไทยโพธิ์ศรี

Weerayut Thaiposri

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi

E-mail: weerayut333@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาต้นทุนโลจิสติกส์และโซ่อุปทานหัว และเพื่อศึกษาแนวทางในการปรับปรุงต้นทุนโลจิสติกส์และโซ่อุปทานหัว ในเขตตำบลวังยาง อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีเก็บข้อมูลจากเกษตรกรผู้จำหน่ายผลผลิตจากหัว 258 ราย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และในส่วนของงานวิจัยเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัย เก็บข้อมูลจากผู้จัดหาหัวและผู้จัดจำหน่ายในเขตตำบลวังยาง จำนวน 9 ราย วิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย ผลการวิจัยพบว่า 1) เกษตรกรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับต้นทุนโลจิสติกส์และโซ่อุปทานด้านการบริหารจัดการ ต้นทุนด้านการจัดหา และต้นทุนทางด้านการขนส่งในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ระดับต้นน้ำ กลุ่มของผู้ผลิตและแปรรูปหัวต้องการให้เกิดการพัฒนาในเรื่องพื้นที่ปลูกหัวและสายพันธุ์ ซึ่งพื้นที่มีการใช้สารเคมีทำให้ดินเสื่อมสภาพ สายพันธุ์หัวที่ปลูกต้องซื้อเมล็ดพันธุ์จากประเทศจีน และยังไม่มีการพัฒนาสายพันธุ์ของไทย ทำให้การขายหัวสดจะได้ราคาต่ำ ซึ่งชาวนาต้องการราคาเพิ่มขึ้นอีก กิโลละ 2-3 บาท 3) ระดับกลางน้ำ: กระบวนการเริ่มจากการขายหัวดิบต้องมีการปอกเปลือกซึ่งต้องใช้แรงงานคนทำให้มีต้นทุนสูงประกอบกับขั้นตอนการฟอกสี ก่อนเข้าโรงงานทำให้เกิดมลพิษสะสมในดิน และ 4) ระดับปลายน้ำ: ผลิตภัณฑ์หัวยังไม่เป็นที่รู้จัก โดยเฉพาะในกลุ่มของคนรุ่นใหม่ การแปรรูปมีปริมาณน้อยและความต้องการของตลาดต่ำ แต่ถือว่าได้ความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่

คำสำคัญ: การปลูกหัว; ต้นทุนโลจิสติกส์และโซ่อุปทานต้นทุนด้านการบริหารจัดการ; ต้นทุนด้านการจัดหาและต้นทุนทางด้านการขนส่ง

* Received May 26, 2020; Revised June 14, 2020; Accepted June 20, 2020

Abstract

The objective of this study was to survey the cost of logistics and supply chain, and to study guidelines for improving logistics and supply chain costs of water chestnut in Wang Yang, Sri Prachan, Suphan Buri. It is an integrated research in terms of quantitative research. The research tool was a questionnaire and collecting data from farmers who also are water chestnut sellers from Sri Prachan, Suphanburi. There are 258 people were exemplified by purposive random sampling. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, and standard deviation. For the qualitative research, the interview form as a research was used as a tool. Data was collected from 9 sources of water chestnut suppliers and some distributors in Wang Yang sub district. The research shows that 1) the result of the analysis of the opinions toward to the logistics costs and the supply chain of water chestnut farmers, administrative costs, procurement costs and the overall transportation costs are at a high level. 2) An upstream level, the group of water chestnut producers and processors would like to have the high development of water chestnut planting areas and species. Additionally, using chemicals causes soil deterioration, and then, farmers must purchase water chestnut seeds from China. There is no development of Thai species, it leads of lower price for fresh tubers, whilst, the farmers want to increase 2-3 baht per kilogram. 3) A middle level of water, the process starts from selling of raw and peeled water chestnut that requires human labor, so it leads of high costs. Moreover, bleaching process can cause pollution in the soil. 4) The downstream level, the water chestnut product is not known widely, especially among the young generation. Processing is small and having a low demand in market, but it is considered to be the uniqueness of the area.

Keywords: Planting Water Chestnut; The Cost of Logistics and Supply Chain Management; The Procurement Costs and Transportation Costs

บทนำ

ภาวะเศรษฐกิจและการแข่งขันทางธุรกิจการค้าในปัจจุบันนี้ ต้นทุนของระบบโลจิสติกส์ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญต่อการเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันที่แสดงออกถึงศักยภาพและประสิทธิภาพของการแข่งขันในระดับองค์กรและระดับประเทศ โดยการแข่งขันทางธุรกิจปัจจุบันนี้ได้นำแนวคิดในเรื่องของโลจิสติกส์ (logistics) และโซ่อุปทาน (supply chain) มาเป็นกลยุทธ์หลักในการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันเป็นอย่างมาก การจัดการโลจิสติกส์เป็นอีกกระบวนการหนึ่งในการวางแผนการดำเนินงานเพื่อควบคุมประสิทธิภาพการไหลเวียนสินค้าและบริการ ที่ช่วยทำให้การจัดการภายในองค์กรของผู้ประกอบการธุรกิจนั้นมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งการจัดการโลจิสติกส์นั้นเป็นเพียงส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการทั้งหมดในห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain Management: SCM) การจัดการห่วงโซ่อุปทานนี้เป็นแนวคิดใหม่ที่จะช่วยสนับสนุนทางด้านการตลาด การผลิต และการจัดการ โดยจะกำหนดเป้าหมายทางธุรกิจให้สอดคล้องกันทุกขั้นตอนในการดำเนินธุรกิจตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำจนถึงปลายน้ำเพื่อตอบสนองความต้องการและสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าด้วยต้นทุนที่แข่งขันในตลาดได้ การดำเนินงานของห่วงโซ่อุปทานอย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีการอาศัยการจัดการภายในที่มีประสิทธิผล ในแต่ละห่วงโซ่อุปทานจึงต้องใช้กลยุทธ์ต่างๆในการดำเนินกิจกรรมภายในองค์กร เพราะการจัดการทางด้านโลจิสติกส์มีบทบาทสำคัญที่ช่วยการวางแผนสนับสนุน และการควบคุมการไหลของกิจกรรมให้ราบรื่นตลอดการผลิต รวมทั้งการเก็บรักษาสินค้าไม่ให้เกิดการเสียหาย หรือเกิดความเสียหายให้น้อยที่สุด นอกจากนี้ยังทำให้ควบคุมเกี่ยวกับต้นทุนของสินค้าจากต้นทางไปสู่ปลายทางได้ ซึ่งการจัดการทางด้านโลจิสติกส์ที่ดีจะทำให้เกิดความเชื่อมโยงกันทุกขั้นตอนของการดำเนินงานภายในห่วงโซ่ได้อย่างต่อเนื่อง และยังก่อให้เกิดกระบวนการขับเคลื่อนประสิทธิภาพ และประสิทธิผลทั้งระบบธุรกิจ ทั้งในการผลิตสินค้า และบริการได้อย่างเต็มกำลัง ลดต้นทุนและเพิ่มผลตอบแทนธุรกิจ เพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันอย่างยั่งยืน (กมลชนก สุทธิวิทาธนฤพุมิ, 2547)

ในเขตตำบลวังยาง อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นแหล่งการเพาะปลูกหัวของจังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งมีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพการปลูกหัวเป็นจำนวนมาก และจังหวัดสุพรรณบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งที่นิยมการทำนาหัว พื้นที่เพาะปลูกส่วนใหญ่อยู่ในตำบลวังยาง (สำนักงานเกษตรอำเภอศรีประจันต์, 2559) และนอกจากนี้จังหวัดสุพรรณบุรีตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีแม่น้ำท่าจีนไหลผ่านทำให้มีน้ำใช้ในการเพาะปลูกตลอดทั้งปี จังหวัดสุพรรณบุรีมีเนื้อที่ทางการเกษตร 2,315,389 ไร่ ประมาณร้อยละ 70 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และมีสภาพดินที่เหมาะสมกับการทางการเกษตรในรูปแบบต่างๆ เช่น ข้าวนาปี/ข้าวนาปรัง อ้อยโรงงาน มะม่วง หัว มั่นสำประหลัง (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร,

2560) ซึ่งตำบลวังยาง อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นแหล่งการเพาะปลูกข้าว ในจังหวัดสุพรรณบุรี จากผลการติดตามที่ผ่านมาเห็นเป็นผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ร้อยละ 80 ถูกส่งให้พ่อค้า/ผู้รับซื้อ ที่รับซื้อด้วยระบบโควต้าเป็นแบบเหมาไร่ โดยกลุ่มนี้จะรับซื้อหัว ดิบจ้างคนปอกเปลือกแล้วจึงนำส่งโรงงานบรรจุกระป๋อง โรงต้มหัวรายย่อย และส่ง กรุงเทพฯ และที่อื่นๆ ผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ อีกร้อยละ 15 ซึ่งมีผลกระทบถึงต้นทุนการผลิต หัวของผู้ผลิตโดยตรง เช่น ต้นทุนในการจัดหาปัจจัยการผลิต ต้นทุนการเคลื่อนย้าย ต้นทุนการเก็บรักษา เป็นต้น เนื่องจากสินค้าจากภาคเกษตรมีการจัดการ การจัดเก็บ วัตถุดิบและสินค้า และขนส่งที่ยุ้งยากกว่าสินค้าจากภาคอุตสาหกรรม เพราะมีการเดินทาง ของสินค้าที่หลายขั้นตอนจนทำให้ผู้ผลิตจากต้นน้ำเกิดความเสียเปรียบทางการทำธุรกิจ ส่งผลให้ต้นทุนการจัดการและประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์ของภาคการเกษตรสูงกว่า ภาคอุตสาหกรรม

ผู้วิจัยจึงศึกษางานวิจัยเรื่อง การศึกษาต้นทุนโลจิสติกส์และโซ่อุปทานหัวในเขต ตำบลวังยาง อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี ดังนั้นผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องในห่วง โซ่อุปทานจึงต้องปรับกลยุทธ์ในการจัดการภายในให้สามารถลดต้นทุนทางโลจิสติกส์ให้ลด ต่ำลง เพื่อให้ได้ผลตอบแทนและความสามารถในการแข่งขันเพิ่มมากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนโลจิสติกส์และโซ่อุปทานของหัวในเขตตำบลวังยาง อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี
2. เพื่อศึกษาแนวทางในการปรับปรุงต้นทุนโลจิสติกส์และโซ่อุปทานหัว ในเขต ตำบลวังยาง อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เกษตรกรผู้ปลูกหัวในเขตตำบล วังยาง อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 258 ราย โดยใช้วิธีการสุ่มแบบ เจาะจงเกษตรกรผู้ปลูกหัวในเขตตำบลวังยาง อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี ทุก ราย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งสร้างตาม วัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดที่กำหนดขึ้น เป็นข้อคำถามแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า โดยใช้เกณฑ์ประเมินตามมาตรวัดลิเคิร์ท (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด

(5) มาก (4) ปานกลาง (3) น้อย (2) น้อยที่สุด (1) ทั้งนี้แบบสอบถามมีค่าความตรงตามเนื้อหา โดยพิจารณาจากดัชนี ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item Objective Congruence Index: IOC ซึ่งมีค่าระหว่าง 0.60 – 1.00 และแบบสอบถามมีความเชื่อมั่น โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – Coefficient) ตามวิธีของครอนบาคและแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นโดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค พบว่า ทุกด้านมีค่าความเชื่อมั่นมากกว่า 0.70 (กัลยา วาณิชยปัญญา, 2550) และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับอยู่ที่ 0.89 จึงจะถือได้ว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือและสามารถนำไปใช้ในการศึกษาได้อย่างเหมาะสม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แจกเกษตรกรผู้ปลูกแห้วในเขตตำบลวังยาง อำเภอสรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 258 ชุด ด้วยตนเอง โดยดำเนินการ เมื่อรับแบบสอบถามคืนมาผู้วิจัยจะตรวจสอบแบบสอบถาม และลงรหัสข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของแบบสอบถาม คือ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิจัยเชิงคุณภาพ

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้จัดหาแห้วในเขตตำบลวังยาง อำเภอสรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 8 ราย และผู้จัดจำหน่ายในเขตตำบลวังยาง อำเภอสรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 1 ราย วิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับต้นทุนโลจิสติกส์และโซ่อุปทานของเกษตรกรปลูกแห้ว รวม 3 ด้าน ได้แก่ ต้นทุนด้านบริหารจัดการ ต้นทุนด้านการจัดหา และต้นทุนทางด้านการขนส่ง เป็นคำถามแบบกึ่งมีโครงสร้าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

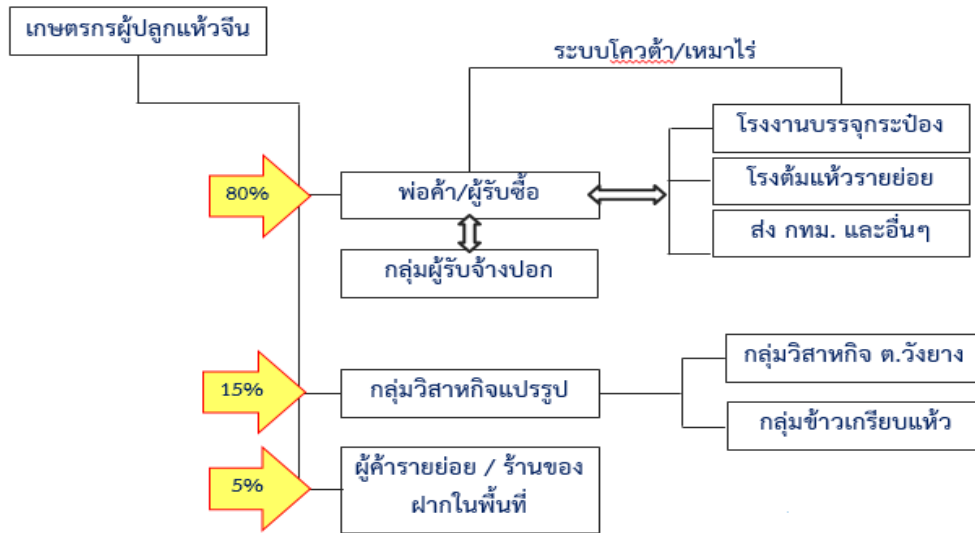
เก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนามจากการสังเกตพฤติกรรมแบบมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยผู้วิจัยทำการศึกษาและทำความเข้าใจในแบบสัมภาษณ์ เพื่อนำไปเป็นตัวแบบในการสัมภาษณ์ ซึ่งต้องมีความเข้าใจในบทสัมภาษณ์อย่างถูกต้องก่อนที่จะทำการเก็บข้อมูล ซึ่งการดำเนินการเก็บข้อมูลจะดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการเข้าไปในพื้นที่ และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ในเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัย

1) การวิจัยเชิงปริมาณ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 205 คน คิด

เป็นร้อยละ 76.80 มีอายุมากกว่า 41 ปีขึ้นไป จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 45.70 สถานภาพสมรส จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 42.70 ระดับมัธยมศึกษา/ปวช/ปวส จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 49.40 ประสบการณ์มากกว่า 10 ปีขึ้นไปจำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 61.80 รายได้ต่อเดือนอยู่ที่ 20,001 – 30,000 บาท จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 58.10

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับต้นทุนโลจิสติกส์และโซ่อุปทานเหี่ยวในเขตตำบลวังยาง อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับต้นทุนโลจิสติกส์และโซ่อุปทานเหี่ยวในเขตตำบลวังยาง อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี ต้นทุนด้านการบริหารจัดการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.02 ต้นทุนด้านการจัดหา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.16 ต้นทุนทางด้านการขนส่ง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.73

2) การวิจัยเชิงคุณภาพ

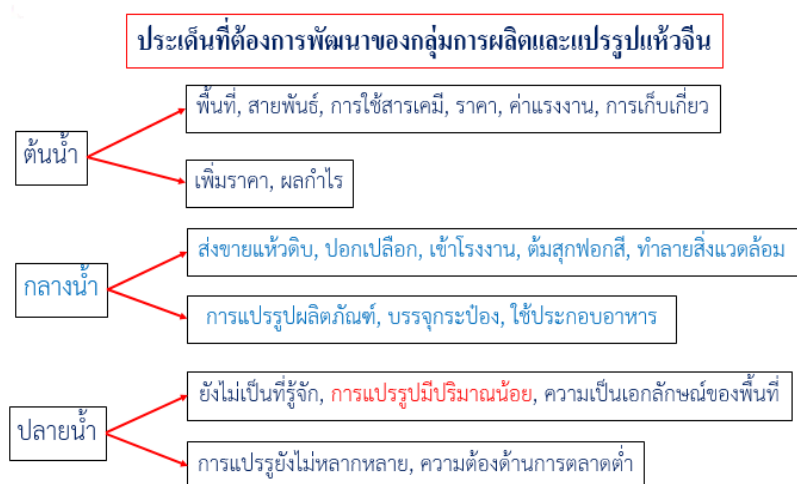
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานโดยการสัมภาษณ์ชาวนาผู้ปลูกเหี่ยว และกลุ่มผู้แปรรูปเหี่ยว (ที่วิจัยคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม, 2558) พบว่า มี โครงสร้างการตลาดดังรูปที่ 1 ซึ่งแสดงให้เห็นเส้นทางการไหลของผลผลิตไปสู่ผู้บริโภค จากรูปจะเห็นว่า ผลผลิตที่เก็บ

เกี่ยวได้ ร้อยละ 80 ถูกส่งให้คนกลาง/ผู้รับซื้อ ที่รับซื้อด้วยระบบโควตา ซึ่งเป็นแบบเหมาไร่ โดยคนกลางนี้จะรับซื้อเหมาไร่แล้วจ้างคนปอกเปลือกแล้วจึงนำส่งโรงงานบรรจุกระป๋อง โรงต้มเหี่ยวรายย่อย และส่งกรุงเทพ ฯ และอื่น ๆ ผลผลิตเหี่ยวที่เก็บเกี่ยวได้ อีก ร้อยละ 15 เป็นของกลุ่มแปรรูปผลผลิต ได้แก่ กลุ่มวิสาหกิจวังยาง กับกลุ่ม ข้าวเกรียบเหี่ยว ปริมาณ การปลูกในปัจจุบัน อยู่ที่ประมาณ 2,000 ไร่ ผลผลิตต่อไร่ 3,000-4,000 กิโลต่อไร่ / 4.5-6 ตันต่อไร่ราคารับซื้อหัวเหี่ยวดิบหนานาปัจจุบันประมาณ 160 บ./ถึง (10.67 บ./กก.) คิด เป็นมูลค่าหัวดิบต่อไร่ประมาณ 42,666.67 บ./ไร่/ฤดูกาล (ที่ 4,000 กก./ไร่ คิดเป็นมูลค่า หัวดิบต่อฤดูกาลโดยประมาณ 85,333,340 บาท ร้อยละ 5 เป็นผู้ค้ารายย่อย/ร้านค้าของ ผักในพื้นที่

ภาพที่ 1 แสดงโครงสร้างการตลาด

ที่มา: ข้อมูลพื้นฐานโดยการสัมภาษณ์ชาวนาผู้ปลูกเหี่ยว และกลุ่มผู้แปรรูปเหี่ยว
นอกจากนี้จากผลการสัมภาษณ์ ยังพบว่ามีประเด็นที่ต้องการพัฒนาของกลุ่มการผลิต และแปรรูปเหี่ยวเงินดังรูปที่ 2

ภาพที่ 2 แสดงประเด็นที่ต้องการพัฒนาของกลุ่มการผลิต และแปรรูปเหี่ยวเงิน

ที่มา: ข้อมูลพื้นฐานโดยการสัมภาษณ์ชาวนาผู้ปลูกเหี่ยว และกลุ่มผู้แปรรูปเหี่ยว

จากรูป จะเห็นว่ามีประเด็นที่ต้องการพัฒนาของกลุ่มการผลิต และแปรรูปเหี่ยวเงิน อยู่ใน 3 ประเด็นได้แก่

ในระดับต้นน้ำ: กลุ่มของผู้ผลิตและแปรรูปเหี่ยวมีประเด็นที่ต้องการให้เกิดการพัฒนาในเรื่องพื้นที่ปลูกเหี่ยวและสายพันธุ์ ซึ่งพื้นที่ที่มีการใช้สารเคมีทำให้ดินเสื่อมสภาพ สายพันธุ์เหี่ยวที่ปลูกต้องซื้อเมล็ดพันธุ์จากประเทศจีน และยังไม่มีการพัฒนาสายพันธุ์ของ

ไทย และในระดับนี้ การขายหัวสดจะได้ราคาต่ำ ซึ่งชาวนาต้องการราคาเพิ่มขึ้นอีก กิโลละ 2-3 บาท

ในระดับกลางน้ำ: กระบวนการเริ่มจากการขายหัวดิบต้องมีการปกปือกซึ่งต้องใช้แรงงานคนทำให้มีต้นทุนสูงประกอบกับขั้นตอนการฟอกสี ก่อนเข้าโรงงานทำให้เกิดมลพิษสะสมในดิน

ในระดับปลายน้ำ: พบว่าผลิตภัณฑ์หัวยังไม่เป็นที่รู้จัก โดยเฉพาะในกลุ่มของคนรุ่นใหม่ การแปรรูปปริมาณน้อย และความต้องการของตลาดต่ำ แต่ถือว่าได้ความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาปัญหาของกลุ่มการผลิต และแปรรูปหัวเงินพบว่า มีประเด็นที่น่าสนใจคือเรื่องของราคา ที่เป็นความต้องการหลัก ซึ่งหากมองในแง่ของความเป็นไปได้เปรียบเทียบในการแข่งขัน พบว่า หัวปลูกได้เพียงแหล่งเดียวในจังหวัดสุพรรณบุรี ทั้งนี้ การปลูกหัวในพื้นที่อื่นเช่นกาญจนบุรี ก็ให้ผลผลิตไม่ดีเท่าที่อำเภอศรีประจันต์ ที่มีชั้นดินที่เหมาะสมสำหรับการทำนาหัว

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับต้นทุนโลจิสติกส์และโซ่อุปทานของเกษตรกรปลูกหัว ต้นทุนด้านบริหารจัดการ ต้นทุนด้านการจัดหา และต้นทุนทางด้านการขนส่ง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะเกษตรกรในเขตตำบลวังยาง อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรีมีต้นทุนโลจิสติกส์และโซ่อุปทานของเกษตรกรปลูกหัว และมีการควบคุมและตรวจสอบคุณภาพ ผลผลิต กระบวนการผลิต และการบริหารสินค้าคงคลังที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมการส่งออก/จำหน่ายหัวเป็นการขายกำลังผลิตเพิ่มขึ้น ทำให้ช่วยลดต้นทุนต่อหน่วยให้ต่ำลง รวมทั้งได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐมีนโยบายช่วยเหลือในการกระจายสินค้าและผลผลิตหัวเพื่อต้นทุนการในขนส่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของธัญญธร ศรีวิเชียร (2560) ศึกษางานวิจัยเรื่อง ผลกระทบของการบริหารต้นทุนเป้าหมาย ที่มีต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันและผลการดำเนินงานของอุตสาหกรรมอาหารในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารต้นทุนเป้าหมาย ด้านการออกแบบกระบวนการผลิตด้านการวิเคราะห์ต้นทุนวงจรผลิตภัณฑ์และด้านการวิเคราะห์ด้านราคาในตลาด และ เรืองศักดิ์ กระจำจันทน์ (2549) ศึกษางานวิจัยเรื่อง การจัดการโลจิสติกส์ของผู้ประกอบการธุรกิจโรงสีข้าวในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด ที่พบว่า การจัดการโลจิสติกส์โดยรวมในด้านการจัดการกระจายสินค้า ด้านการขนส่ง อยู่ในระดับที่ต่ำมาก

ผลการวิเคราะห์จากข้อมูลเชิงสัมภาษณ์ พบว่า ในระดับต้นน้ำกลุ่มของผู้ผลิต และแปรรูปแห้วต้องการให้เกิดการพัฒนาในเรื่องพื้นที่ปลูกแห้วและสายพันธุ์ ซึ่งพื้นที่มีการใช้สารเคมีทำให้ดินเสื่อมสภาพ สายพันธุ์แห้วที่ปลูกต้องซื้อเมล็ดพันธุ์จากประเทศจีน และยังไม่มีการพัฒนาสายพันธุ์ของไทย และในระดับนี้ การขายหัวสดจะได้ราคาต่ำ ซึ่งชาวนาต้องการราคาเพิ่มขึ้นในระดับกลางน้ำ กระบวนการเริ่มจากการขายแห้วดิบต้องมีการปอกเปลือกซึ่งต้องใช้แรงงานคนทำให้มีต้นทุนสูงประกอบกับขั้นตอนการฟอกสี ก่อนเข้าโรงงานทำให้เกิดมลพิษสะสมในดินและในระดับปลายน้ำ: พบว่าผลิตภัณฑ์แห้วยังไม่เป็นที่รู้จัก โดยเฉพาะในกลุ่มของคนรุ่นใหม่ การแปรรูปมีปริมาณน้อย และความต้องการของตลาดต่ำ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุรชาติพย์ เลิศวิวัฒน์ชัยพร (2561) ศึกษางานวิจัยเรื่องการบริหารจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานให้กับเกษตรกรชาวนาแห้ว จังหวัดสุพรรณบุรี ที่พบว่า ได้มีการปรับเปลี่ยนจากห่วงโซ่อุปทานแบบดั้งเดิมไปสู่รูปแบบใหม่ ที่เกษตรกรผู้ปลูกมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) จนรู้ถึงความต้องการของตลาด ไปสู่ผู้บริโภคภายในประเทศว่ามี Demand เท่าไหร่ แล้วกลับมาวางแผนการผลิตตามคำสั่งซื้อที่มีการวางแผนซื้อขายกันไว้ล่วงหน้า ส่วนการศึกษาความสัมพันธ์ของห่วงโซ่อุปทานของแห้ว คือผู้จัดหาวัตถุดิบ พ่อค้า/ผู้รับซื้อ ผู้คัดเลือกแห้วดิบส่งให้กับโรงงานตามความต้องการของลูกค้า เพื่อให้การจัดส่งวัตถุดิบที่ดีมีคุณภาพการส่งสินค้าให้ตรงต่อเวลาและปลอดภัย การดำเนินงานในการจัดการห่วงโซ่อุปทานโดยใช้ทฤษฎีตัวแบบจำลอง Supply Chain Operation Reference Model และสอดคล้องกับงานวิจัยของสนั่น เกาชาวี และระพีพันธ์ ปิตาคะโส (2555) ศึกษางานวิจัยเรื่อง การจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานข้าวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ที่พบว่า โดยต้นทุนโลจิสติกส์ที่เกิดในแต่ละกลุ่มของโซ่อุปทานข้าวมีความแตกต่างกันแต่ต้นทุนโลจิสติกส์ที่มีมูลค่ามากของเกือบทุกกลุ่มคือ ต้นทุนการขนส่ง ดังนั้นจึงควรมุ่งเน้นการบริหารจัดการการขนส่ง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพโดยรวมของระบบโลจิสติกส์และโซ่อุปทานข้าว

องค์ความรู้จากการวิจัย

งานวิจัยนี้ ศึกษาต้นทุนโลจิสติกส์และโซ่อุปทานหัวในเขตตำบลวังยาง อำเภอสรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี

ศึกษาว่า กลุ่มเกษตรกรปลูกหัวมีความคิดเห็นเกี่ยวกับต้นทุนด้านการบริหารด้านการจัดหา และด้านการขนส่ง อยู่ในระดับมาก และจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานโดยการสัมภาษณ์ชาวนาผู้ปลูกหัว และกลุ่มผู้แปรรูปหัว พบว่า โครงสร้างการตลาดผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ ร้อยละ 80 ถูกส่งให้คนกลาง/ผู้รับซื้อ ที่รับซื้อด้วยระบบโควต้า ซึ่งเป็นแบบเหมาไร่ โดยคนกลางนี้จะรับซื้อหัวดิบแล้วจ้างคนปอกเปลือกแล้วจึงนำส่งโรงงานบรรจุกระป๋อง โรงต้มหัวรายย่อย และส่งกรุงเทพ ฯ และอื่น ๆ ผลผลิตหัวที่เก็บเกี่ยวได้อีก ร้อยละ 15 เป็นของกลุ่มแปรรูปผลผลิต ได้แก่ กลุ่มวิสาหกิจวังยาง กับกลุ่ม ข้าวเกรียบหัว

นอกจากนี้จากผลการสัมภาษณ์ ยังพบว่าประเด็นที่ต้องการพัฒนาของกลุ่มการผลิต และแปรรูปหัวเงิน

- ในระดับต้นน้ำ: กลุ่มของผู้ผลิตและแปรรูปหัวมีประเด็นที่ต้องการให้เกิดการพัฒนาในเรื่องพื้นที่ปลูกหัวและสายพันธุ์ ซึ่งพื้นที่มีการใช้สารเคมีทำให้ดินเสื่อมสภาพ สายพันธุ์หัวที่ปลูกต้องซื้อเมล็ดพันธุ์จากประเทศจีน และยังไม่มีการพัฒนาสายพันธุ์ของไทย และในระดับนี้ การขายหัวสดจะได้ราคาต่ำ ซึ่งชาวนาต้องการราคาเพิ่มขึ้นอีก กิโลละ 2-3 บาท

- ในระดับกลางน้ำ: กระบวนการเริ่มจากการขายหัวดิบต้องมีการปอกเปลือกซึ่งต้องใช้แรงงานคนทำให้มีต้นทุนสูงประกอบกับขั้นตอนการฟอกสี ก่อนเข้าโรงงานทำให้เกิดมลพิษสะสมในดิน

- ในระดับปลายน้ำ: พบว่าผลิตภัณฑ์หัวยังไม่เป็นที่รู้จัก โดยเฉพาะในกลุ่มของคนรุ่นใหม่ การแปรรูปมีปริมาณน้อย และความต้องการของตลาดต่ำ

โดยประโยชน์ที่ได้จากการทำวิจัยนี้ คือ กลุ่มเกษตรกรปลูกหัว สามารถนำผลการวิจัยไปศึกษา วิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่กลุ่มเกษตรกรปลูกหัวในเขตพื้นที่ต่างๆ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งนี้

1. ต้นทุนโลจิสติกส์และโซ่อุปทานของเกษตรกรปลูกหัว หน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการวางแผนในการบริหารผลหัวไปสู่มือผู้บริโภค และควรมีการช่องทางในการจัดจำหน่ายผลผลิตหัว เพื่อให้ผู้ผลิตทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำได้รับประโยชน์ทุกฝ่าย นอกจากนี้ส่วนร่วมในการจัดหาแหล่งเงินทุน ช่องทางการจำหน่าย เพื่อ

ลดต้นทุนในกับเกษตรกร และสิ่งที่สำคัญควรมีการการจัดทำฐานข้อมูลในการกระจายสินค้าและผลผลิตแล้ว พร้อมต้นทุนในการขนส่ง อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้เกษตรกรทราบว่าควรผลิต และส่งออกไปอย่างไรจึงจะได้กำไรสูงสุด

2. สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาพื้นที่ปลูกแก้วและสายพันธุ์ใหม่ๆ โดยไม่ใช้สารเคมีเจือปน และเหมาะสมกับสภาพดินของที่เพาะปลูก เกิดต้นทุนที่ต่ำเพราะไม่ได้ใช้สารเคมี และเพื่อสร้างตลาดใหม่ของการจำหน่ายแก้ว คนรุ่นใหม่จะได้รู้จักแก้วเพิ่มมากขึ้น และสนใจที่จะบริโภคแก้วเพิ่มมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กมลชนก สุทธิวาหนฤพุฒิ. (2547). *การจัดการโซ่อุปทานและโลจิสติกส์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ท็อป/แมคกรอ-ฮิล.
- กัลยา วาณิชย์บัญชา. (2550). *การวิเคราะห์สถิติ: สถิติสำหรับบริหารและวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธัญญธร ศรีวิเชียร. (2560). ผลกระทบของการบริหารต้นทุนเป้าหมายที่มีต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันและผลการดำเนินงานของอุตสาหกรรมอาหารในประเทศไทย. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 36(6), 203-217.
- เริงศักดิ์ กระจำจันท์. (2549). *การจัดการโลจิสติกส์ของผู้ประกอบการธุรกิจโรงสีข้าวในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด* (การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงกลยุทธ์). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สนั่น เกษาริและระพีพันธ์ ปิตาคะโส. (2555). การจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานข้าวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 17(1), 125.
- สำนักงานเกษตรอำเภอศรีประจันต์. (2559). *ข้อมูลการผลิตแก้วจีน*. สืบค้น 15 ธันวาคม 2559, จาก <http://sriprachan.suphanburi.doae.go.th/>
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2560). *ข้อมูลเศรษฐกิจการเกษตร*. สืบค้น 22 มกราคม 2560, จาก <http://www.oae.go.th/view/1/%E0%B8%AB%E0%B8%99%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B9%81%E0%B8%A3%E0%B8%81/TH-TH>
- สุธาทิพย์ เลิศวิวัฒน์ชัยพร. (2561). *การบริหารจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานให้กับเกษตรกรชาวนาแก้ว จังหวัดสุพรรณบุรี* (รายงานผลการวิจัย). สุพรรณบุรี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.